

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

Secunda pars.

R

Etiam ponit humana crudelitas et ingratitudo in eo qd
dicit. egressus autem est. ubi quatuor sagunt. Primum est
alterius debitoris longe maior obligatio: egressus autem
seruus ille: egressus quidem a carcere scie et vincula reatu abso-
lutus. vel egressus dicitur sic caym a facie domini non reueritus eius
maiestate nec timens potestatem sed ita agens ac si non esset deo
pater. pater non est deus in aspectu eius etc. vsq; ne videat in fine. vel
egressus dicitur a gratia quam statim accepit. quod enim a se egressus est
ideo proximum crudeliter est egressus: inuenit unum de seruis suis: si ser-
uus ille erat par seruituti additione eius debuit exhibere placabi-
le. Item si vterque erat seruus alterius domini et non seruo. stabat vtriusque
iudicium. ro. 14. tu quis es qui iudicas alienum seruum etc. h. vero in-
uentus seruus quilibet potest esse homo quod deus hominem homini non imposuit
sed bestias tamen ut dicit gre. 21. mo. oes vni domini serui sumus. qui
debebat ei centum denarios: attende quod exiguum debitum illud sit apud
one precedentem et quantum ad numerum et quantum ad pondus. in numero quidem
quoniam centenarius est centesima pars decem milium. in pondere vero quod ibi ta-
lentum. h. denarius debitus est. summum autem talentum quod erat sancti uarij
h. in illi. fuit vigintientum librae. libra vero. 12. uncias. et h. m. h.
breos siclus et uncia idem. quod vero siclus. 20. obulos. v3. ut dicit
exo. 17. et scimus quod obulus est medietas denarij quod libra est. 120. de-
nario. et ideo debitum huius serui non fuit vna libra. et tamen quod ta-
lentum est. 120. librae dicitur quod decem milia talenta sunt pondus mil-
lemilium ducentorum milium librae. videtur ergo quod incomparabiliter maior sit
debitum quo homo obligatur deo. quam illud quo homo obligatur homini. maior di-
co et numero et gratia pondere. Et non quoniam denarius magis habet insigni-
ficantiam imaginem homo vero ad imaginem factus est creatoris. ille ergo debet
denarium qui deliquit in hominem. sed quoniam plures numeri sunt peccata in
deum quam in proximum. quod nemo deliquit in proximum quin peccet in deum
sed non auertit ideo maior est numerus diuine obligationis quam humane.
ista vero pauca numeri centenario figurat qui est sedes passus numero
tercia figura raris littera alphabeti h. in algorismo tercio loco positus
qui etiam a sinistra statuit primum. L. Sunt enim quatuor quae debe-
mus proximo. scilicet notitia ut quasi proximum cognoscamus. et non negligamus
in quasi alienum ut sit tercia littera alphabeti. prima enim papua littera
est cognitio dei. secunda cognitio sui. tercia cognitio proximi. Item debemus
eius amorem ut quasi in algorismo tercio loco statuatur nam in primo
loco est amor dei in secundo amor sui in tercio amor proximi. Item eadem proximo
debemus h. h. vni apostoli h. h. e. i. qui inuicem preuenientes. ut velut cen-

tenarius statuatur ad dextrā. nā quos honoram⁹. a dextris ponimus. vt dicit salust. Jē ipsi primo debem⁹ obsequiū. et h est cētenarij secundus passus. pcedūt em̄ nūeri pmo ab vnitatē in decenariū. decima autē dat diuinitati ex lege. qz pmitus ē in mandato occultus diuinitatē. exinde vero ē primi obsequiū. quasi secundus passus nūerorū in centenariū. igit p hūc numez centenarij signat omne qd primo ex lege debem⁹. ideo centū dz alii cui denarios qui aliq predictoz delinquit in proximū. Secundo tangit huius debiti violenta exactio: et tenens eū: ille tenz debitorē qui offensā tenet in memoria. qui irā et odiū seruat in corde: suffocabat eū: suffocare ē strangulare guttur videlz strigere. qz qm gutture loquim̄ ille suffocat primū. qui sermones eius nō audit: dicit. Redde qz debes: et clamore increpat vituperose exigens. cū dicit. redde. ignomiose ipoperat cū ait. qz debes. habes igit tria. s. iniurie retentionē. excusationis suffocationē. et debiti increpationē. Tercio ponit huius serui supplicatio: et pcedens serui eius: ecce humilitas exhibita homini. quā tñ angelus in apoc. nō tulit iohanni. etm̄ ad pedes eius pcedenti ait. vide ne feceris hē. Jē ponit vntē deprecationis: rogabat eū dicens patientiā habe in me: Jē ponit satisfactionis promissio: et omnia reddā tibi: et atēde qz eadē verba ptulit supplicans serui. quibz supplicando a dño. veniā meruerat malus seru⁹ vt dicit crisost. hēc verba iŋgus seru⁹ in rogante nō honorauit quibz saluatus ē. Quarto ponit punitio. et pmo tangit mali serui impatientia: ille autē noluit: hēre patientiā. qz noluit dilationē prestare. Jē ponit alienatio: sed abiit: a familiaritate et amicitia quōdā primi alienatus ē. Jē ponit primi damnatio: qz misit eū in carcerē donec reddet debitū: hic carcer infernus ē. cotiens vero in nos peccantē primū mittim⁹ in carcerē quotiens eius culpe nō indulgem⁹. Nō qz sex sūt que malus seru⁹ crudelitē egit. s. iniurie retentio. excusationis compassio. aspera exactio. impatiens dilatio. familiaritatē alienatio. et qñ tñ in se ē anime primi dānatio. que nō spūaliē tñ malus seru⁹ facit. sed aliqñ ad lram etiā serui tenens suffocat corporalit. vel etiā famā et nomē eius extinguit. aut sic dure accusat et tot casus adducit vt ei respirare facultas nō adsit. Jē debitū exigit impatiens dilationis ē. Rogamibz ad iracundiā prouocat. indignans abiit et in carcerē etiā corporale includit hē.

Tercia pars.

¶

Erdo cū dicit. videntes autē serui. tangit iusta severitas iŋgū punitis. vbi quatuor describunt. primū ē